REPOLA-SEURA R.Y.

Repolainen 84

Jäsentiedote 2/2018

www.repola-seura.net

Repolainen

Repola-seura ry:n jäsenlehti

Numero 84, 2/2018, toukokuu
Numeron 85 aineisto lähetettävä päätoimittajalle 15.9.2018

Päätoimittaja
Lea Tserni-Puittinen
lea.tsernipuittinen@lieksa.fi
puh. 050 520 4121
Kylänlahdentie 24, 81810 Jamali

Toimituskunta
Repola-seuran hallitus

Repola-seura ry

Hallituksen ja toimihenkilöiden yhteystiedot ovat takakannen etusivulla.
Seuran nettisivut ovat osoitteessa www.repola-seura.net,
josta löytyy myös vanhoja Repolaisen numeroita.

Jäsenhakemukset ja osoitteenmuutokset
Jäsensihteeri Päivi Kiiskinen, Kiehiskuja 3, 80140 Joensuu,
gsm 050 511 6580, paivi.kiiskinen1@gmail.com

Vuosijäsenmaksu 25 e, ainaisjäsenmaksu 200 e, kannatusjäsenmaksu 100 e, perheenjäsenmaksu puolisosta ja alle 15-vuotiaasta lapsesta 0 e. Vuosijäsenmaksu maksetaan toukokuussa Repolaisessa oleva viitenumero mainiten.
Seuran pankkitili: Op Polvijärvi, FI05 5354 0420 0466 26.

Painopaikka: Kirjapaino PR-Offset, Joensuu

Kansikuva: *Uusi puheenjohtaja Ville Pänttönen ojensi Pertti Rannikolle Repola-seuran pöytästandaarin kiitokseksi ansiokkaasta puheenjohtajuudesta vv. 2010–2018 (kuva Lea Tserni-Puittinen)*

Uuden puheenjohtajan mietteitä

Repola-seuran vuosikokouksessa 17.3.2018 siirtyi seuraa ansiokkaasti johtanut, Karjalaa ja kyliä tutkinut professori Pertti Rannikko nauttimaan eläkepäivistään ja minut valittiin uudeksi puheenjohtajaksi. Tavallisesti siirrossa tehdään ”nuorennusleikkaus”, tällä kertaa uudeksi puheenjohtajaksi valittiin edeltäjäänsä vanhempi henkilö. Pertti on lupauksensa mukaisesti edelleen auliisti auttamassa meitä uusiutuvissa tehtävissä.

Vuosikokouksessa hyväksyttiin muiden rutiiniasioiden joukossa myös toimintasuunnitelma alkaneelle vuodelle. Toimintaa jatketaan perinteitä vaalien eli yhteinen matka Repolaan kesällä ja Repolaisen julkaisemista 3-4 kertaa vuodessa jäsenlehtenä. Paineita aiheuttaa kuitenkin postin jakelukustannusten nousu, mutta taloutta pyritään vahvistamaan Repola-kirjan myynnillä.

Tänä vuonna tulee kuluneeksi 100 vuotta siitä, kun Repola päätti liittyä itsenäistyneeseen Suomeen. Luonnolliset yhteydet olivat jo ennestään olemassa, vaikka hallinnollisesti Repola ei kuulunutkaan autonomiseen Suomen alueeseen, vaan Venäjään. Epävarmuus tulevasta aiheutti sen, että suuri osa väestöstä siirtyi seuraavien vuosien aikana uusille asuinsijoille Suomeen. Näiden sukujen elämää ja yhteyksiä rajan molemmin puolin kannattaa vaalia, ja siinä seurallamme on tärkeä rooli.

Arkistot avautuvat ja digitalisointi mahdollistaa uusia asioita. Varsinkin vanhojen lehtien ja kirjojen selaaminen avaa uusia tietoja ja yhteyksiä. Toivoisinkin, että jokainen repolalainen suku tekisi ”kulttuurimatkan” arkistoihin sekä keräisi ja kirjaisi aineistoa yhteenvedon muotoisesti yhteen. Joku nykyistä nuorista saattaa myöhemmin kiinnostua ”juuristaan” ja silloin olisivat hyvät lähtötiedot suureksi avuksi. Myös vanhemmilta ja isovanhemmilta kuullut tarinat olisi hyvä saada kirjatuiksi talteen.

Uuttakin pitää kehittää. Tästä on jo hyviä kokemuksia, mm talvella nuorten opiskelijoiden eräretkiä ja matkailua koskevat ”päänavaukset” ja Haukkasaari-projekti kansainvälisenä yhteistyönä. Epävirallisten rajanylityspaikkojen käyttäminen muuhunkin kuin pelkästään metsätalouden kuljetuksiin on myös kannatettavaa, lyhentäähän se matkaa Repolaan sekä ajallisesti että kilometreissä. Tiestön kunto ei ainakaan ole esteenä. Repolassa ja muuallakin Vienan-Karjalassa on erinomaiset mahdollisuudet luontomatkailun saralla, vapaita koskia ja hienoja rantoja, suuria salomaita jne.

Tärkein voimavara on kuitenkin ihmiset, jotka tekevät päätöksiä ja ratkaisuja. Paikallisten toimijoiden kanssa on tehtävä ennakkoluulotonta yhteistyötä. Halukkuutta Repolan kehittämiseen on olemassa ja positiivista asennetta löytyy. Meillä Repolan kävijöillä on siitä omakohtaisia kokemuksia!

Ville Pänttönen

Eräs retki Repolassa

Riverian eräopasopiskelijat ottivat kaiken irti talvisesta seikkailustaan Repolaan ja Haukkasaareen tutustuen paikalliseen elämänmenoon ja rakennusperintöön.

Opiskelukaverimme Antti Pottonen oli pitkin syksyä kertoillut meille Repolan juuristaan, Haukkasaaresta ja Via Kalevala-projektista, jossa on tarkoituksena kulkea Elias Lönnrotin jalanjäljillä samoja reittejä, joilla tämä kulki runonkeruumatkoillaan. Opettajamme Kai-Eerik Nyholm innostui Repolan tarjoamista mahdollisuuksista kovasti ja korosti, miten Venäjän yhteydet ja tuntemus ovat tärkeitä valtteja matkailualalla toimiessa. Antti Pottonen ja toinen ammattitutkintonäyttöään matkalla suorittavista opiskelijoistamme, Victoria Fofanova, ottivat ansiokkaasti haltuunsa retken suunnitteluvastuun. Monet meistä pääsivätkin reissulle mukaan huolehtimatta juuri muusta kuin siitä, että saapuu lähtöaamuna paikalle viisumi kourassa.

Revontulia ja repolalaisia

Lähtö Repolaan koitti varhain perjantaiaamuna. Lastasimme yhden tila-auton, Antin ikiuskollisen ja pettämättömän Corollan ja kookkaan peräkärryn täyteen talviretkeilykampetta ja innostuneita retkeilijöitä. Tutustuimme lähtiessämme yhteiselle matkalle myös osalle uusiin tuttavuuksiin, Repola-seuran puheenjohtajaan Pertti Rannikkoon ja Via Kalevala -puuhamieheen Antti Holopaiseen.

Matkalle lähtiessämme meillä ei ollut vielä mitään tietoa, pääsemmekö ylittämään rajan toivotusti Lieksan Inarin kautta vai tulisiko meidän ajaa puuduttavan reilusti pidempää reittiä Kostamuksen kautta pohjoisesta. Päätimme pysähtyä selvittelemään rajanylitysmahdollisuuksia ohittamattomaksi tukikohdaksi muodostuneeseen Kotileipomo Viipukkaan Uimaharjussa. Aamupäivä meni särpiessä kahvia ja kylkiäisiä sillä välin, kun Antti ja korvaamaton tulkkimme Victoria Fofanova soittelivat läpi kaikki Suomen ja Venäjän rajaviranomaiset ylitysmahdollisuuksia selvitellessään.

Asia eteni, mutta ylityksen onnistumisesta ei ollut varmuutta vielä Inarin raja-asemallakaan. Suomen puolen viranomainen huomasi lisäksi, että ajoneuvomme eivät olleet samat, kuin alun perin oli mukaan ilmoitettu, joten ylitysjännitys tiivistyi entisestään. Päätimme pikaisesti järjestellä matkatavarat uudelleen ja yrittää rajanylitystä ilmoitetulla autolla sillä välin, kun osa porukasta lähti ajamaan Kostamukseen peräkärryn kanssa.

Erinäisten sattumusten ja Victorian ja Antin väsymättömän setvimisen jälkeen Venäjän puolen viranomaisten kanssa, selvisi, että vaikka raja oli mennyt virallisesti kiinni jo hyvän aikaa sitten, voisi toinenkin automme ylittää rajan Inarista. Luuri kävi hetken kuumana ja saimme kuin saimmekin toisen puoliskon matkaseurueesta jotenkuten ylityspaikalle. Ja siten seikkailumme Venäjällä saattoi alkaa! Tunnelma oli korkealla tehdessämme matkaa kauhean räminän saattelemana puurekoille tarkoitetulla ja sen mukaisesti hoidetulla tiellä kohti Lentieraa ja sen jälkeen Repolaa.

Perille pääsimme hämärän koittaessa ja meitä vastassa oli autenttisen tuntuinen maalaiskylä kauniine taloineen, iltatoimissaan puuhailevine kyläläisineen ja raitilla irti jolkuttelevine koirineen. Me, jotka emme aikaisemmin olleet Repolassa vierailleet, tutustuimme paikalliseen isäntäväkeen ja kyläläisiin, jotka tulisivat olemaan apuna tarvittaessa. Kaikki jakaantuivat sopimiinsa majapaikkoihin, viidelle meistä järjestyi katoksi pään päälle Valentina Pottojevan sympaattinen kesäasuntona toimiva talo kivenheiton päässä Juri Pottojevin kodista.

Saimme apua talon lämmitykseen Igor Lukasovilta ja kävimmekin pian iltaruoat kokkailtuamme yöpuulle. Iltatoimilla ulkosalla käydessämme saimme todistaa taivaalla kauniin vihreinä läikähteleviä revontulia, jotka alleviivasivat reissumme repolaisteemaa.

Hiihtoa Repolan tyyliin! (kuva Sari Perälä)

Haukkasaaren hangilla

Aamu koitti kuulaana ja sopivan kirpakkana. Oli aika lähteä hiihtäen kohti Haukkasaarta Victorian ja Antin vetämänä retkikuntana. Saimme mukaamme Konstantin Petrovin asiantuntemuksineen ja kuvauskalustoineen, joten luvassa oli mielenkiintoinen reissu! Suksi luisti kaikilla mallikkaasti, mutta joukon rautaisin kunto oli retkikuntamme vanhimmalla osanottajalla, Raija Albertilla, joka jätti pian koko porukan hyvän matkaa taakseen.

Perillä meitä odottivat viehättävät perinnerakennukset. Yöpaikkana ja tukikohtanamme toimi Igor Lukasovin mökki. Lunta tuprutti koko illan taivaan täydeltä ja Igor raivasi väsymättä meille majapaikkaa lumen alta sillä välin, kun muut asettuivat taloksi. Saimme apua tavaroiden hakuun kauempaa tien päästä usean paikallisen moottorikelkan ilmestyessä kuin tyhjästä avuksemme ja samalla järjestyi myös kyyti suksin kelkkojen perässä takaisin mökille!

Ohjelmassa oli Victorian ja Antin ammattitutkintonäyttöön liittyen erilaisia aktiviteetteja asiakkaille ja sillä välin osa opasporukasta touhusi omia retkiään. Kävimme pilkillä, mutta sillä kertaa Ahti ei suonut meille iltapalaa. Nälkäisiksi emme silti jääneet, sillä mökissä porisivat reilut padat lumisille retkeläisille ja lisäksi joku ystävällinen kyläläinen oli lahjoittanut meille verkoilla pyytämiään haukia.

Saapuminen Haukkasaareen oppaamme Victoria Fofanovan johdolla (kuva Konstantin Petrov)

Valentina Pottojeva ja Juri Pottojev pitivät hyvää huolta matkalaisista (kuva Konstantin Petrov)

Illalla pystytimme halukkaille nukkumapaikaksi puolijoukkueteltan, johon saimme tuttuun tapaan oikein leppoisat ja lämpimät oltavat. Lumisten aktiviteettien päätteeksi lämmitetty sauna oli kirsikka illan runsaan kakun päällä, emmekä tietenkään jättäneet väliin tilaisuutta pyöriä todella pehmeässä ja paksussa, tuoreessa puuterihangessa saunomisen välissä.

Kulttuuria eilen ja tänään

Seuraavana aamuna kaikki telttalaiset heräsivät levänneinä. Naureskelimme teltan lämmitystä jälleen kerran, sillä kenelläkään ei todellakaan ollut yöllä kylmä.

Aamupalan syötyämme Konstantin piti meille opetustauluin ryydidetyn esitelmän Haukkasaaren rakennushistoriasta, nykyisyydestä ja tulevaisuuden näkymistä. Sen jälkeen lähdimme hiihtäen katsomaan paikkoja. Kauniit, harmaat ja rustiikkiset pihapiirit ja perinnerakennukset veivät sydämemme autenttisuudessaan, vaikka monet niistä olivatkin pikaisen kunnostuksen tarpeessa.

Haukkasaaresta lähtiessämme hiihdimme vielä katsomaan Victor Pottojevin hyvässä kunnossa ole-

vaa kesäasuntoa ja sen pihapiiriä. Aika tuntui pysähtyneen ja maisemat olivat ikiaikaisen viehättäviä kumpuilevine niittyineen ja järvinäköaloineen. Emme olisi tohtineet millään lähteä viipyilevästä tunnelmasta vaan osa porukasta jäikin tunnelmoimaan hiukan pidemmäksi aikaa.

Nälkäisimmät söivät puolimatkassa takaisin Repolaan saaressa kenttälounaan ja sen jälkeen saimme Sari Perälän kanssa yllätyskyydin kohteeseen kyläpäällikkö Sergei Stugarevin moottorikelkan perässä suksin surffaillen. Näitä hauskoja ja spontaaneja vieraanvaraisuuden osoituksia emme ihan helposti unohda, sen verran kovasti matkalla nauratti.

Repolassa ehdimme juuri alkaneeseen, kylätalolla järjestettyyn konserttiin. Esiintyjiä oli laidasta laitaan, nuorten tyttöjen nykytanssiesityksistä stand-upin kautta perinnepukuisten rouvien kansanlauluesityksiin. Yleisöä oli paikalla mukavasti ja sen kannustus todella mukaansatempaavaa. Oli hauska olla mukana todistamassa paikallista vireää kulttuurielämää, jonka puolesta järjestäjät pitivät hienon palopuheen konsertin lopuksi.

Konsertin jälkeen tutustuimme Repolaan valokuvaten ja ihaillen kauniin talvipäivän auringonlaskua. Paikalliset pihakoirat olivat paikoin niin hellyydenkipeitä, että tukkivat tien tyystin, ellei rapsutuksia herunut. Juri Pottojev järjesti meille mahdollisuuden saunoa rantasaunallaan ja lisäksi heillä oli Valentina Pottojevan kanssa pöytä koreana matkalaisille.

Oli todella hienoa vaihtaa ajatuksia heidän kanssaan, vaikka virallisesti yhteistä kieltä ei ollutkaan. Molemmat kuitenkin ymmärsivät suomea ja Valentinan karjalankieliset sanat jäivät erityisesti mieleen muistuttaen vanhemman väen puheenpartta myös rajan kotoisammalla puolella. Vietimme rattoisan illan lämpimässä Valentinan talossa tarinoiden ja nauttien uusista seikkailuistamme pakkasen paukkuessa ulkona.

Seuraavana aamuna koitti jo kotiinpaluu. Reissu oli kaiken kaikkiaan todella ikimuistoinen. Oli hienoa päästä tutustumaan paikalliseen elämänmenoon sekä luoda uusia yhteyksiä ja verkostoja tulevia seikkailuja ajatellen. Paikallisten aitous ja vieraanvaraisuus teki meihin suuren vaikutuksen ja kotiinpaluu ylitsepursuvien mukavuuksien äärelle tuntui todella haikealta.

Lämpimästi Repolaa ja repolalaisia muistellen.

Emilia Kolehmainen
Erä- ja luonto-opasopiskelija
Riveria

Lentieralaisia

Repolainen on säännöllisesti seurannut taannoisen Repolan pitäjän eteläosassa sijainneen Lentieran kylän tapahtumia, viimeksi numerossa 82. Tällä kertaa emme kerro metsätaloudesta ja metsätöistä, vaan esittelemme muissa askareissa uurastavia lentieralaisia, joita Repolaisen Lentieran kirjeenvaihtaja tapasi maaliskuun loppupuolella kylässä käydessään.

Matkailun uranuurtajat

Lentieran peruselinkeinoina säilyvät vielä pitkään metsätyöt ja rajan vartiointi. Tärkeitä työllistäjiä ovat lisäksi metsässä ja rajalla työskentelevien arjesta huolehtivat palvelut. Uudeksi elinkeinoksi on tulossa matkailu, joka tosin ottaa Lentierassa vasta ensi askeleitaan.

Uranuurtajia ovat kylän kauppiasperheet. Vasili Guliakin puoliso Anna toimii kauppiaana ja mies itsekin harjoitti pienimuotoista polttoainekauppaa. Vasili harrastaa kalastusta ja metsästystä. Neljä vuotta sitten hän alkoi majoittaa matkailijoita, joita vei kalastus- ja

Matkailuyrittäjä Vasili Guliak on rakentanut matkailijoille majoitustiloja (kuva Pertti Rannikko)

metsästysretkille. Hän on vähitellen rakentanut uusia majoitustiloja ja tällä hetkellä paikkoja on 16 majoittujalle. Hänen yrityksellään oli viime syksynä kaatoluvat kahdeksalle hirvelle. Matkailijat tulevat pääasiassa Pietarista, Moskovasta ja Petroskoista.

Toisen kauppiaan puoliso Aleksandr Nikitin on vielä alle 40-vuotias ja vasta aloittelemassa majoitustoimintaa. Aleksandr on kotoisin naapurikylästä Kiimanvaarasta, josta muutti 12 vuotta sitten Lentieraan metsätöihin. Kun metsurin työt vuonna 2011 loppuivat, hän meni paikalliselle tieurakoitsijalle kaivinkoneenkuljettajaksi.

Viime kesänä hän erosi tehtävästä ja rakensi matkailijoiden majoittamista varten taloa. Kauniilla paikalla, järven rannalla sijaitsevaan hyvin varustettuun taloon mahtuu 12 majoittujaa. Aleksandr on aloittanut markkinoinnin internetissä ja ensimmäiset majoittujat ovat varanneet jo paikan ensi kesäksi.

Lentieraan on valmistumassa myös muita majoitustiloja matkailijoille. Kolme moskovalaisperhettä on rakentanut kylän reunalle itselleen huvilat, joihin he suunnittelevat muuttavansa eläkepäiviksi. Sitä ennen he aikovat vuokrata huviloitaan turisteille, joita uskovat kylässä riittävän.

Lentieran matkailun ongelmana on kylän sijaitseminen rajavyöhykkeellä, minkä vuoksi ulkomaalaiset tarvitsevat alueella liikkuessaan rajavyöhykeluvan. Alueen ainutlaatuinen luonto ja historia kiinnostavat laajasti myös suomalaisia. Mikäli alueella liikkumista ja etenkin matkailijoiden mahdollisuuksia ylittää raja Inarin rajanylitypaikan kautta helpotettaisiin, voisi Lentierasta kehittyä hyvinkin nopeasti merkittävä matkailukylä. Rajavyöhykeluvan saa nykyään kuukaudessa, joten sen ajoissa hankkinut voi pysähtyä Lentierassa esimerkiksi kiertomatkalla, jossa ylittää rajan menomatkalla Vartiuksessa ja tulomatkalla Värtsilässä.

Rakennusmies ja puutaiteilija

Igor Tarasevitšin valkovenäläiset vanhemmat tulivat Lentieraan metsätöihin 1960-luvulla ja metsuriksi ryhtyivät aikoinaan myös Igor ja hänen veljensä. Ennen metsätöitä Igor ehti kuitenkin tehdä useita vuosia metsätyökeskuksessa rakennus- ja remonttitöitä. Rakennustöistä saadulla ammattitaidolla onkin ollut käyttöä sen jälkeen, kun alueen metsurit vuonna 2011 irtisanottiin ja puunkorjuu siirrettiin monitoimikoneille.

Igor on siitä lähtien tehnyt kesäisin rakennus- ja remonttitöitä. Viime kesänä hän rakensi moskovalaisille kylään huviloita. Remonttihommia riittää niin paljon kuin ehtii tehdä.

Talvisin Igor on ollut töissä lämpökeskuksessa. Kylässä on kolme pientä lämpökeskusta, joissa on puulla toimivat lämpökattilat. Näillä lämmitetään julkisia rakennuksia kuten sairaalaa, koulua ja lastentarhaa. Samalla lämpiävät myös niiden lähinaapurien talot. Lämmittäminen työllistää talvikautena kymmenkunta kyläläistä.

Pientä lisätuloa Igor saa myös myymällä puusta valmistamiaan käsitöitä. Metsässä työskennellessään hän toi kotiinsa löytämiään omituisen muotoisia pahkapuita, josta tekee erilaisia esineitä. Ne ovat hyviä lahjatavaroita, joita käydään häneltä ostamassa.

Igorin vaimo työskentelee vartijana, ja molemmat pojat ovat töissä armeijassa, toinen Muurmanskin ja toinen Leningradin alueella. Igor on tyytyväinen elämäänsä Lentierassa. Täytettyään viime vuonna 50 vuotta hän alkoi saada palkkatulojen lisäksi myös eläkettä, jota vähintään 12,5 vuotta metsätöitä tehneille aletaan maksaa 50 vuoden iässä. Useimmat jatkavat eläkeläisinä edelleen myös työelämässä.

Kuorolaisten matkassa

Vietettyäni kaksi päivää Lentierassa pääsin sunnuntaiaamuna kylän kuoron mukana Repolaan. Kuoro oli lähdössä sinne vastavierailulle, sillä muutama viikko aikaisemmin Repolasta oli käynyt ohjelmaryh-

Igor Tarasevitš tekee puusta taide- ja käyttöesineitä (kuva Pertti Rannikko)

Lentieran kuorolaisia odottamassa kuljetusta Repolaan (kuva Pertti Rannikko)

mä esiintymässä Lentierassa. Samanlaista kylien välistä esiintyjävaihtoa on ollut muidenkin kylien kanssa. Niinpä Lentieran kuoro oli vastikään käynyt esiintymässä myös Mujejärvellä.

Kuorolaiset matkustivat Repolaan rajavartioston autolla. Ison kuorma-auton lavalle oli rakennettu pientä bussia muistuttava matkustamo. Miltei koko puolitoista tuntia kestäneen matkan ajan 20 naisen joukko lauloi haitarin säestämänä. Välillä joku kertoi kaskuja ja matkustamossa raikui iloinen nauru.

Repolassa Lentieran ohjelmaryhmä esitti runsaslukuiselle yleisölle kahden tunnin monipuolisen ohjelman. Silmiinpistävää oli, että koko esiintyjäjoukko koostui yksistään naisista. Kuorolaiset olivat laulamisen ohella panostaneet myös esiintymisasuihin, sillä välillä he vaihtoivat värikkäät asunsa tosiin vähintään yhtä tyylikkäisiin. Kuorolaulun lisäksi ohjemaan kuului myös yksinlaulua ja hupailuja. Mukana oli myös kuuden koululaisen ryhmä, joka esitti rytmikkäitä tansseja. Klubille kokoontuneet repolalaiset saivat sunnuntai-iltapäiväänsä piristystä, joka ylitti monikerroin 80 ruplan (runsaan euron) pääsymaksun arvon.

Pertti Rannikko

Riistanpyyntiä Repolassa 1900-luvun alussa

Juho Ibi Romanainen (1890-1979) varttui taitavaksi erämieheksi Kolvasjärven kylässä. Tutuinta liikkumisaluetta hänelle olivat alueen erämaat Kolvasjärveltä Muujärvelle ja Suomen rajaan saakka. Muujärvestä noin 30 virstaa itään päin oleva Särkkäjärvi tuli myös tutuksi. Varsinaisilla Pieningän saloseuduilla hän liikkui harvemmin.

Ansapoluilla ja turkismetsällä

Lintujen pyynti rihmasilla alkoi syyskuun 20. päivän tienoilla ja päättyi keyriin, jolloin ansat kerättiin pois. Rihmasella pyydetty lintu säilyi paremmin kauppatavaraksi kuin ammuttu. Kolvasjärven 28 pyytäjällä oli ollut yhteensä vähintään 10 000 ansaa kylän ympärillä. Kullakin rihmasenpitäjällä oli omat ansapolkunsa eli virkatiensä. Rihmasia kiertäessä meni monta päivää. Ibi tarinoi, että ”siitä päivästä kun lähdin, kävelin niin kauan kun jalka kääntyi. Niin kauan minä kuljin metsässä, kun repussa riitti leipää. Kun repusta leipä loppui, silloin tiesin, missä on leipäpaikka eli koti. Tein rakovalkean tai torkuin yösydämen kuusen juuressa pusero pää yli vetäistynä ja koira vieressä.” Koira oli kippurahäntäinen, tiivisturkkinen, ruskeakirsuinen ja punakarvainen pystykorva.

Metsästäjät säilöivät syksyisen lintusaaliinsa lintulavalle, jossa ne kuusenhavujen päällä ja välissä kuivuivat säilyvään kuntoon. Rekikelien tultua ajettiin linnut lavoilta kylään. Rahtikuormat vietiin 1800-luvulla Aunuksen kautta Pietarin herrojen herkkupöytiin. Kuormia lähti myös Lieksan ja Joensuun kauppiaille. Lintujen määrää ei laskettu kappaleittain vaan pyypareina.

Turkisten vuoksi Ibi metsästi oravaa, näätää, saukkoa ja vesikkoa. Orava oli merkittävä veroruplien tuottaja. Isä oli kerran antanut Ibille 106 kuulaa ja sanonut että ”paukuttelehan nuilla”. Ibi paukutteli 105 oravaa. Yksi huti oli tullut. Karhuja hän kertoo ampuneensa nuorena kuusi, ensimmäisen karhun kuusitoistavuotiaana vuonna 1906 saman ikäisen serkkupojan kanssa. Yhden 240 kiloisen uroskarhun hän ampui lehmän selkään. Karhukeihästä ei enää tuolloin käytetty. Karhuja talvipesästä pyydettäessä pantiin kanget ristiin pesän suulle. Karhun noustessa pesästä

sitä puristettiin ja painettiin kahdelta puolelta, jotta ehdittiin ladata ja ampua.

Ilveksiä Ibi kertoo ampuneensa kolme. Susia hän sanoo nähneensä vain kerran. Näätiä oli ollut paljon Ibin lapsuudessa, mutta ne hävisivät melkein sukupuuttoon alueelta, kun niitä metsästettiin parempien pyssyjen ja koirien avulla. Uusi näätäkunta alkoi ilmestyä idästä päin. Ahma liikkui kautta salojen. Niitä pyydettiin raudoilla. Metsähanhia ja joutsenia oli tuohon aikaan saloilla paljon. Joutsenia saattoi olla Suulaanjoen suistossa ympäri vuoden, mutta pesintäaikaan suurin osa siirtyi pohjoiseen.

Peurajahdissa ja hirvenhiihdossa

Peuroja oli entisaikoina ennen pyssyjen käyttöä metsästetty hauta-ansoilla ja keihäillä. Kevättalvella paksun lumen aikaan riivannekelillä niitä oli ajettu väsyksiin hiihtämällä ja keihästetty hangelle. Välillä peurat poistuivat itään, mutta palasivat Roukkulan ja Saarenpään tasalle. Kolvasjärven metsät olivat niille liian synkkiä näremetsiä. Peura viihtyi Muujärvestä itään olevien vaarojen männikkö- ja jäkäläpohjaisissa metsissä. 1800-luvulla peuroja oli ollut paljon enemmän, kun jahtimiehiä oli vähän ja heilläkin käytössä vain suusta ladattavia piilukkopyssyjä, paksurautasia ja suurikaliiberisia petraväljiä. Niillä ei pystytty tarkkaan ampumaan. Kun saatiin parempia luodikkoja ja pienoiskivääreä, peurat kävivät rauhattomiksi ja siirtyivät lumien tultua kauaksi Pieningän saloille. Petraväljään liittyy tarina, kuinka karhu saattoi lumota pyssyn eikä laukaus lähtenyt piipusta. Vai lumosiko karhu miehen? Mies kun pelkäsi, niin pyssy lumoutui. Pyssyn käyttökuntoon saattamiseen kuului monta vaihetta: ” ruutia, piikivi, tulirauta ylös, laukaistaan ja outetaan kun on tulen vetäissyt piipun sisään ja paukahtuu”.

Vuonna 1918 oli ollut paljon lunta. 500 peuran lauma oli tullut Simanjärven jäälle. Ne kävivät välillä syömässä ja painuivat takaisin järven jäälle. Kaksi-kolme vuorokautta ne saattoivat maata järvellä syömättä. Pekka Kyöttisen ja P. Homasen jahtimiehet kokoontuivat rannoille niitä metsästämään. ”Hyvä vain, kun eivät ampuneet toinen toisiaan”, Ibi muistelee.

Ensimmäinen hirvi oli tapettu Repolan pitäjässä maaliskuussa 1885 tai 1886 metsästäjinä Iivana Petrinen, Wasseli Paavilainen, Tuomas Keränen, Paavo Mokkinen ja Jaro Romanainen. Siihen saakka oli varoiteltu, että ”jos lähet hirvenhiintoon, niin ota kalmalauat (kirstunlaudat) mukaan”.

Ibi itse oli ampunut noin 130 hirveä. Lihat hän oli myynyt Lieksaan kauppias Karmakaiselle. Suuressa hirvijahdista vuonna 1920 kaadettiin Muujärven, Tsiassalmen, Honkaniemen ja Pieningän väliin jäävällä alueella 62 hirveä ja kolme peuraa maaliskuun ensimmäisellä viikolla. Lihat jaettiin keväthangilla ja vedettiin ahkiolla kylään. 50 henkeä oli ollut vetämässä. Jahtimiehinä olivat mm. Ossi Lukkanen, Aleksanteri Homanen ja Ivan Nesterinen.

Ibin äitikin oli pyytänyt hirven. Neljä Repolan eukkoa oli ollut nuotalla järvellä. Hirvi oli lähtenyt uimaan. Silloin olivat eukot soutaneet hirven kiinni. Naru oli laitettu hirven sarviin ja lyöty kirveellä päähän ja saatu henki pois. Olihan siihen virkavalta puuttunut ja tuomiotakin luettu. Mutta ei ollut Repolan komisario hävennyt viedä näitä 60-70 -vuotiaita ”akkoja” linnaan salametsästyksestä. Hirvi oli kyllä laitettu lihoiksi, mutta lihoja ei annettu pyytäjille. Tämä oli ta-

Lintulava Kiimanvaarassa. (kuva vuonna 1941 ilmestyneestä Väinö Salmisen kirjasta Viena-Aunus)

pahtunut joskus 1930-luvulla Ibin jo ollessa Suomessa.

Ibin nuoruudessa ammatikseen metsästäjiä oli vähän. Erästely oli pääosin satunnaista, kun pyssyjä oli vain harvalla. Kylän sepät, Tuomas Keränen ja Lieksassa myöhemmin asuneen Pekka Korolisen isä, takoivat pyssyjä. Venäjän keisarihallituksen aikana piti myös hankkia metsästyslupa. Metsästyslippuun oli kirjattu, mitä ja kuka sai ampua, mutta siinä ei ollut mitään määrää. Ympäri vuoden ammuttiin. Viranomaiset tiesivät, että kansa tappoi hirviä ja peuroja, vaikka lupia ei aina ollut. Sitten keskenään niitä syötiin ja viranomaisillekin kelpasi ”petran” liha. Metsästysluvan jos otti, niin se maksoi ruplan, aiemmin 50 kopeekkaa. Lupa ostettiin vuodeksi aluemetsähoitajalta.

Anna Ahti suuri hauki tahi kaksi pienenpätä …

Repolan järvet olivat kalaisat. Lieksajärvessä oli parasta taimenta! Siikaa, muikkua, ahventa, särkeä ja säynävää oli paljon, mutta lahnaa vähän. Siika oli parasta kalaa, mutta niitä ei itse syöty vaan vietiin Suomeen. Myös suolahauki kelpasi kauppiaille. Ahventa ja särkeä käytettiin omiksi tarpeiksi. Kuhaa ei Ibin mukaan ollut lainkaan. Talvella haukia ja matikoita pyydettiin koukulla ja ongella. Joskus sattui taimenkin nappaamaan. Suurin taimen oli ollut noin kahdeksan ja puoli kiloa. Kotona kehrätystä langasta kudotut nuotat ja verkot olivat parhaita pyydyksiä. Koska pellava oli tarpeen vaatteisiin, tehtiin nuotat yleensä hampusta. Siimalla ja rysälläkin kalastettiin. Kalat suolattiin ja säilöttiin isoihin pyttyihin tai kuivattiin suolauksen jälkeen. Kiisket ja ahvenet kuivattiin kapakalaksi. Ibin erästelytaidot olivat tarpeen jatkosodan aikana, kun hän sai erikoisen komennuksen. Hänen piti paimentaa hirviä Helsingistä tuleville ”herraupseereille” metsästettäväksi. Eikä riista loppunut herrojen reissun tulilta! Kun Mannerheim vieraili Repolan metsästysmajallaan, sai Ibi kiireellisen tehtävän. Piti saada 10 kg siikaa. Aamulla Ibi toi kokille 20 kg siikoja.

Näin muisteli Ibi Romanainen erästelyä ja kansan vanhoja tapoja vuonna 1964, haastattelijoina metsänhoitaja Ilmari Karvonen ja majuri Erkki Hyttinen. Täydensin haastattelutietoja Ibin Ruotsista 1970-luvulla Karvoselle lähettämien kirjeiden avulla. Kirjeet ovat Pielisen Museon arkistossa.

Lea Tserni-Puittinen

Наш ребольский поход

На поход нас вдохновили наш преподаватель Кай-Эрик Нюхольм, а также Антти Поттонен и Виктория Фофанова. Антти рассказал нам о своих ребольских корнях, о Гафострове, о проекте «Виа Калевала. По следам Элиаса Леннрота». Нас, будущих руководителей походов, эта поездка научила многому.

Мы разместились у Поттоевых. Вечером видели северное сияние! А на следующий день отправились в Гафостров. С нами был также знаток этих мест Константин Петров со съемочной аппаратурой.

В Гафострове нас ждали старинные постройки. Ночевали мы в домике Игоря Лукашова. Весь вечер шел снег, и Игорь без устали расчищал дорожки.

Мы проверяли на практике знания, полученные во время учебы. Изучали местность, старые постройки, а еще и ловили рыбу. Переночевали в палатках. И «с ветерком» прокатились на лыжах, ведомые мотосанями главы Администрации С.С.Стугарева. Познакомились с селом, парились в бане, беседовали с жителями, были на концерте в клубе.

Незабываемая поездка! И главное, увидели жизнь сельчан, познакомились с людьми. Надеемся встретиться с ними во время следующих поездок, их искренность и гостеприимство произвели большое впечатление, даже не хотелось расставаться.

Эмилия Колехмайнен

Лендеры

В экономике Лендер еще долго основными работодателями будут лесозаготовка и погранслужба. Новая, развивающаяся сфера — это туризм.

Дорогу новому прокладывают предприниматели. Жена Василия Гуляка Анна занимается магазином, сам Василий рыбачит и охотится. Четыре года тому назад он стал размещать туристов, приезжающих на рыбалку и охоту. Сейчас он может разместить 16 человек.

Второй пример — это Александр Второй пример — это Александр Никитин. Он также начинает работу в сфере туризма. Александр родом из Кимовар, приехал в Лендеры на работу 12 лет назад. Прошлым летом стал строить дом для размещения туристов. Хорошо оборудованный дом в живописном месте на берегу озера может вместить 12 человек.

Родители Игоря Тарасевича приехали на лесозаготовки из Белоруссии в 1960-годы, затем в лесу работали и Игорь с братом. Игорь работал в леспромхозе также строителем. С тех пор он всегда что-то строит и ремонтирует. Небольшой доход приносят также искусно сделанные поделки из дерева.

Развитие туризма затрудняется тем, что это погранзона, и иностранцы должны получить специальное разрешение. Уникальная природа и история интересуют многих финнов. Если границу можно было бы пересекать в Инари, Лендеры могли бы стать оживленным местом туризма.

Я провел в Лендерах 2 дня, а затем поехал вместе с местным хором в Реболы. Почти всю дорогу женщины пели под гармонь, шутили и смеялись, было очень весело. В Реболах группа выступила с интересной программой перед многочисленной публикой.

Пертти Ранникко

Repola-seuran kuulumisia

Seuran vuosikokous pidettiin 17.3. 2018 Joensuussa. Uutena puheenjohtajana Repola-seurassa aloittaa Ville Pänttönen. Hallituksen jäseniksi valittiin kuusi henkilöä: Asko Saarelainen, Valentina Afanassieva, Antti Pottonen, Jorma Turunen, Lea Tajakka ja Lea Tserni-Puittinen.

Jäsenlehti Repolaista julkaistaan alkavan toimintakauden aikana kolme-neljä numeroa. Lehden toimittamisesta vastaavat Lea Tserni-Puittinen ja Lea Tajakka, joten juttujen tarjoamisessa ja juttuideoissa kannattaa olla yhteydessä heihin. Myös muuta työnjakoa hallituksen sisällä on tehty.

Seuran vuosikokouksessa uusi puheenjohtaja Ville Pänttönen ojensi Päivi Kiiskiselle Repola-seuran pöytästandaarin kiitokseksi pitkäaikaisesta hallitustyöskentelystä. Päivi jäi tänä keväänä pois hallituksesta. Mutta moniosaajaa tarvitaan edelleen jäsenasioiden hoidossa ja nettisivujen ylläpitämisessä. Hän onkin lupautunut vielä jatkamaan näitä tehtäviä. Päivin sukujuuret ovat isänsä Martti Nesterisen vanhempien puolelta Repolan Omeliessa sekä isomummojen kautta Virran kylässä ja Lusmassa. (kuva Lea Tserni-Puittinen)

REPOLA-SEURA R.Y.

Hallitus 1.3.2018 – 28.2.2019

Ville Pänttönen, *puheenjohtaja, taloudenhoitaja,*
gsm 040 5111 560
Kauppakatu 10a A 1, 80100 JOENSUU
ville.panttonen@gmail.com

Lea Tserni-Puittinen, *sihteeri*, gsm 050 5204121
Kylänlahdentie 24, 81810 JAMALI
lea.tsernipuittinen@lieksa.fi

Valentina Afanassieva, gsm 040 716 5151
Tuulentie 2 A 29, 80160 Joensuu
valentina.afanassieva@elisanet.fi

Asko Saarelainen, gsm 040 104 4111
Korholantie 1, 81720 Lieksa
asko.saarelainen@lieksa.fi

Antti Pottonen, *varapuheenjohtaja*
pottonen@gmail.com

Lea Tajakka
lea.tajakka@oyk.fi

Jorma Turunen, gsm 050 044 5444
Lohenevä 1 b, 02170 Espoo
jorma.t.turunen@gmail.com

Hallituksen ulkopuolinen jäsensihteeri
Päivi Kiiskinen, gsm 050 511 6580
Kiehiskuja 3, 80140 JOENSUU
paivi.kiiskinen1@gmail.com

Vuoden 2018 jäsenmaksu

Repola-seuran vuosijäseniä pyydetään maksamaan 25 euron jäsenmaksu kesäkuun 10. päivään mennessä. Muistakaa merkitä viitenumeroksi yllä olevassa osoitetarrassa oleva numero. Repola-seuran pankkitili on IBAN-muodossa FI05 5354 0420 0466 26.

Repolan matka 13.–16.7.2018

Repola-seura järjestää jälleen ensi kesänä matkan Repolaan. Repolan matkalle lähtijöiden on ilmoittauduttava 30.5. mennessä puheenjohtaja Ville Pänttöselle (yhteystiedot löytyvät edelliseltä sivulta). Matkalle lähtijöiden on syytä jo hyvissä ajoin ennen juhannusta ryhtyä omatoimiseen viisumin hankintaan. Viisumin voi hankkia useimpien matkatoimistojen kautta. Viisumia haettaessa mukana on oltava yksi passivalokuva ja todistus matkavakuutuksesta sekä passi. Kertaviisumin hinta on matkatoimistosta riippuen suunnilleen 80–85 euroa ja sitä on haettava viimeistään 2-3 viikkoa ennen matkaa.

Matkareitti on perinteinen Joensuu-Lieksa-Kuhmo-Repola, jonka varrelta voi tulla kyytiin. Kuljetuksen hinta on kokoluokkaa 150 euroa (tarkka hinta riippuu lähtijöiden määrästä) ja perhemajoitus täysihoidolla 35 euroa/vrk. Alustavan kiinnostuksensa ennakkoon ilmoittaneiden on myös vahvistettava matkalle lähtönsä 30.5. mennessä.